

Auteurscontractenrecht

Makers aan het woord

"Niemand durft over tarieven of rechten te beginnen"

"Door 'moeilijk' te doen sta ik nu op de zwarte lijst"

"Een pijnlijke les over onrecht"

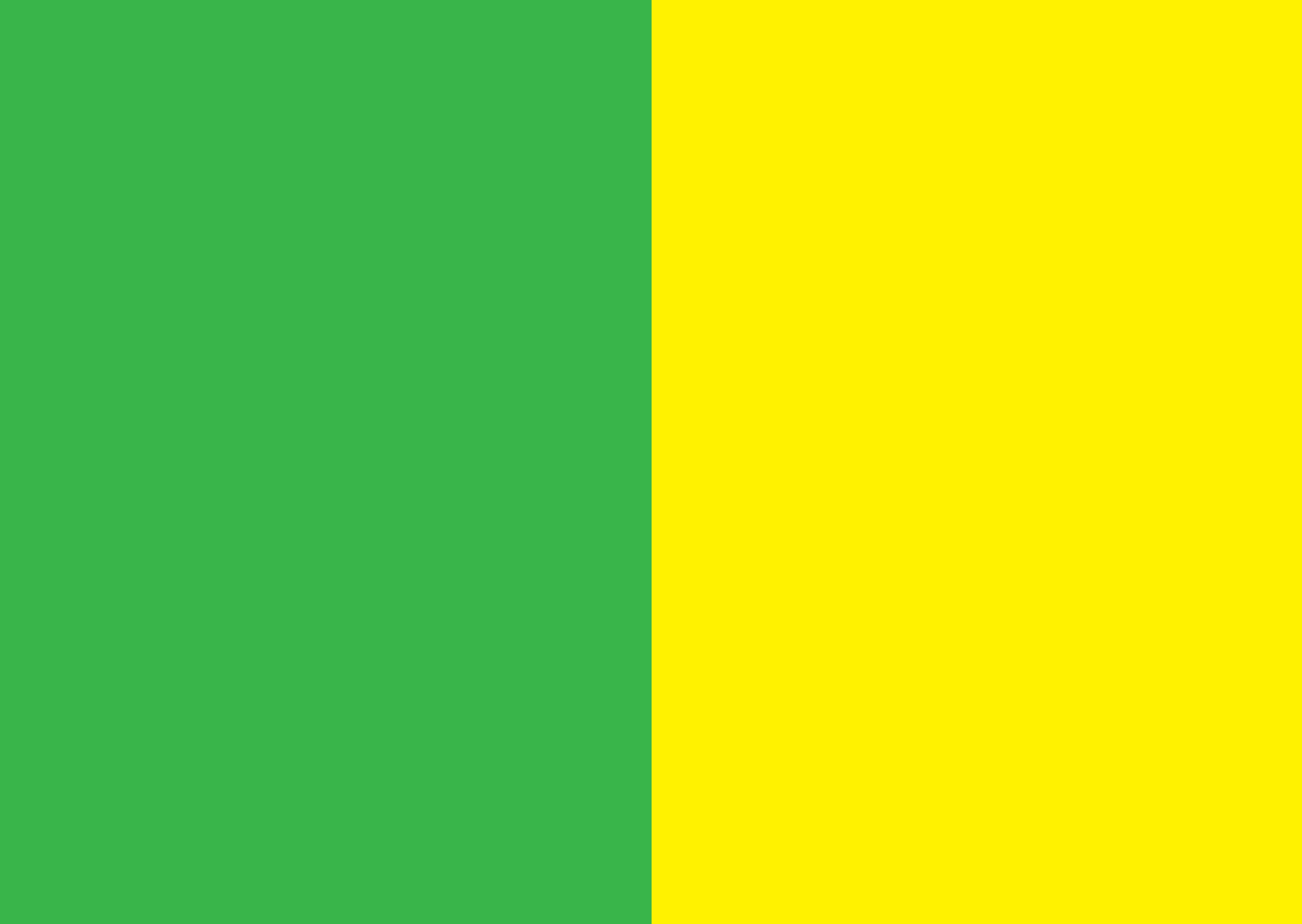
"Wie niet tekent, heeft geen werk"

"Ik mag niet voor concurrerende bladen werken"

"Voor jou tien anderen"

"Het lukt zelden mijn auteursrechten te behouden"

"Geen onderhandeling mogelijk"

Auteurscontractenrecht

Makers aan het woord

Broodnodige bescherming

Makers aan het woord

Wat zijn jouw ervaringen met onderhandelen over auteursrechten? We vroegen het de mensen voor wie het auteurs- en naburig recht in het leven geroepen is: auteurs en uitvoerend kunstenaars.

Schrijvers, ontwerpers, acteurs, vertalers, songwriters, film-makers, illustratoren, fotografen, journalisten, muzikanten en architecten reageerden in groten getale. In dit boekje een kleine selectie van wat een aantal van hen meemaakte op het gebied van contracten en rechten.

Het auteurscontractenrecht: een wettelijke bescherming van auteurs en artiesten tegen de wurgcontracten die zij dagelijks voorgelegd krijgen. In landen om ons heen – Frankrijk, Duitsland en België – werd deze bescherming al jaren geleden ingevoerd. Een bestsellersregeling, die auteurs en artiesten bij onverwacht grote successen recht geeft op heronderhandeling; een non-usus bepaling, die hen het recht geeft hun werk terug te eisen als een exploitant er niets mee doet; een uitzondering op de Mededingingswet, die auteurs en artiesten in staat stelt collectief te onderhandelen over eerlijke regelingen; een wetsartikel dat onredelijke contractbepalingen vernietigbaar maakt; en tot slot het wettelijke recht op een billijke vergoeding.

Deze bepalingen liggen nu eindelijk ook ter goedkeuring voor aan het Nederlandse parlement. De inhoud klinkt mooi en sympathiek, maar als altijd zal veel van de effectiviteit van de nieuwe wetgeving afhangen van details. Zal de genoemde uitzondering op de Mededingingswet – zoals in Duitsland – werkelijk werkbaar vormgegeven worden? Zal de wet wel van toepassing zijn op alle makers voor wie dit nodig is?

Platform Makers volgt het wetgevings-traject namens meer dan 30.000 professionele auteurs en artiesten nauwlettend, en is beschikbaar voor elk gesprek, met elke politieke partij of stroming voor het geven van meer informatie en achtergronden over de absolute noodzaak de wettelijke achterstand voor Nederlandse makers snel op te heffen.

Want ondanks de slechte economische omstandigheden wordt nog altijd veel geld verdiend in de creatieve sector, alleen vaak niet door de creatieven zelf. ‘Scheppend’ werken op het terrein van letteren, beelden, journalistiek, design, muziek, toneel of film dreigt zelfs meer en meer het terrein van een veredelde hobby te worden. Auteursrechtelijke vergoedingen komen vaak onvoldoende bij de werkelijke makers terecht. Het auteursrecht verkeert mede daarvoor in een legitimatiecrisis.

Uiteraard zal het auteurscontractenrecht geen wondermiddel zijn en niet in één klap het legitimatievraagstuk van het auteursrecht oplossen. Ook zal het de ongelijke onderhandelingspositie tussen een individuele maker en een multinational mediaconcern niet volledig kunnen opheffen. Maar wel kan het een belangrijke eerste stap zijn naar herstel van een eerlijk evenwicht op de culturele markt en naar een herwonnen vertrouwen in de rechtvaardigheid van het auteurs- en het naburig recht.

Achter deze misschien toch abstract klinkende argumenten, staat de werkelijkheid van alledag. In deze publicatie daarom een overzicht van ervaringen van Nederlandse makers in verschillende sectoren. Want voor hen, meer nog dan voor ‘het auteursrecht’ of ‘evenwicht op de markt’ zal een sterk auteurscontractenrecht een daadwerkelijk verschil kunnen maken. Velen van hen wilden niet bij naam genoemd worden uit angst hun werk kwijt te raken. Hun ervaringen tonen aan dat die angst reëel is. Alleen dat al laat zien hoe belangrijk het is dat een wettelijke bescherming niet langer uitblijft. Wij vragen u naar hen en naar het beeld dat zij schetsen te luisteren.

Erwin Angad-Gaur, voorzitter Platform Makers

macht van de sterkste

“Ik kan uit eigen ervaring meedelen dat **vrijwel álle opdrachtgevers het onderwerp auteursrecht al in de offertefase van tafel willen vegen.**

Ze vinden dat zonder uitzondering te veel administratief gedoe, ze snappen het niet en de belangrijkste reden is natuurlijk altijd: geld. De onderhandelingsstactiek van opdrachtgevers is momenteel *take the money and run*. Daarnaast is het erg jammer dat de BNO als beroepsorganisatie **geen tariefadviezen meer** mag geven.

geen minimum tarief

Ik zou willen pleiten voor adviezen over minimum- en bodemtarieven. Die voor illustratie zijn compleet door de bodem gezakt en **illustratie is nu al voor vele opdrachtgevers een hobbyproduct:**

prijs beneden peil

200 euro voor een spread in *het Parool* is standaard; 15 à 20 euro voor een stripstrook is standaard. Het is tijd om deze praktijken een halt toe te roepen.”

Pieter van Cleef, beroep: grafisch ontwerper en bestuursvoorzitter BNS

onderhandelen onmogelijk

“Mijn ervaringen met onderhandelen zijn nul. **Ik heb überhaupt nog nooit de mogelijkheid gekregen om te onderhandelen**: ik krijg een formulier voorgelegd ter ondertekening of helemaal geen contract. In de praktijk wil dit zeggen dat ik al mijn rechten afsta en dat derden ongestraft mijn teksten kunnen ‘verbeteren’. De resultaten daarvan stemmen niet vrolijk. Maar **als ik niet akkoord ga, heb ik geen werk.**”

slikken of stikken

Anoniem, beroep: vertaler

“Voor een 48 Hour Film Project heb ik de soundtrack gecomponeerd en uitgevoerd en ook het sound design, op geheel vrijwillige basis. Om het eindresultaat – een korte film – te mogen insturen en mee te laten dingen naar de prijzen moet een formulier worden ondertekend waarin je als componist en uitvoerend artiest **onherroepelijk afstand doet van alle denkbare en ondenkbare rechten tot in het universum en tot in de eeuwigheid**, waarbij je de opdrachtgever vrijwaart van alle mogelijke claims en **waarbij de opdrachtgever naar eigen inzicht je materiaal mag bewerken**. Ik vond het erg leuk om mee te doen, maar het contract dat ondertekend moet worden en waar geen enkele onderhandeling over mogelijk is, verbaasde mij wel.”

Henk Jan Heuvelink, beroep: componist/musicus

overdracht voor altijd en eeuwig

eigen werk vogelvrij

“Ik wil niet buigen voor maffiapraktijken” Lottie Hellingman

Actrice Lottie Hellingman sprak negen jaar met veel plezier de stem in van Dora, de hoofdpersoon van de succesvolle tekenfilmserie die Nickelodeon uitzendt. Totdat zij aangaf te willen praten over haar contract, dat haar verplichtte alle auteursrechten over te dragen.

Het gebeurde al twee keer eerder dat haar stem te horen was in een commercial voor Dora-producten zonder dat ze er toestemming voor had gegeven en zonder dat ze ervoor betaald werd. Tot twee keer toe maakte haar agent met succes bezwaar: ze kreeg naast excuus ook een extra vergoeding voor deze nieuwe vorm van gebruik. Toen het voor de derde keer gebeurde, en Lottie Hellingman dat opnieuw aankartte bij de studio, luidde het antwoord dat zij bij het tekenen van het contract voor dat seizoen al haar rechten had overgedragen.

“Voor jou tien anderen”

“Dat contract was voor het eerst in het Engels,” zegt Hellingman. “Ik heb vóór het te tekenen nog specifiek om uitleg gevraagd over wat het nou betekende voor hergebruik. Want een reclame-spotje is een nieuwe uiting naast de tv-serie, en daar hoort een nieuwe

vergoeding bij. Al helemaal omdat ik voor het inspreken van een tv-aflevering maar 60 tot 100 euro krijg. Mij werd verzekerd dat ik geen afstand deed van mijn rechten op nieuwe commerciële producten waar mijn stem voor wordt gebruikt, dus ik heb getekend.”

“Iedere wens tot onderhandelen wordt rigoureuus de kop ingedrukt”

Paasaflevering

Toen het erop aankwam, bleek de waarheid anders te zijn: ze had haar rechten wel degelijk afgestaan door te tekenen. “Stom van me,” aldus Hellingman. “Maar toen heb ik wel meteen gezegd: de volgende keer dat er een contract komt, wil ik het daar wel over hebben.” Dat moment kwam al vrij snel, want er stond een nieuw seizoen voor de deur met een eerste paasaflevering. Na afloop van het inspreken van die aflevering, kwam de studio met het contract. Toen zij daarin de passage over het overdragen van rechten herkende, wilde Hellingman daar – net als alle andere castleden – met de studio over in gesprek. Maar er viel helemaal nergens

over te praten. “Toen de baas van de studio met het dreigement kwam dat wie niet zou tekenen nooit meer bij hem aan de bak zou komen, is de rest overstag gegaan. Er zijn maar vijf studio’s in Nederland voor het inspreken van stemmen, dus het is een behoorlijk aderlating als er eentje afhaakt. Toen waren we helaas onze vuist kwijt. Maar ik wil niet buigen voor dergelijke maffiapraktijken.”

Groot onrecht

Hellingman liet het er niet bij zitten en nam contact op met de producent, maar die verwees haar weer naar de studio. Nog geen dag later was er een nieuwe stemacteur voor Dora, die de paasaflevering opnieuw heeft ingesproken. “Ik vind het tot op de dag van vandaag groot onrecht dat alleen al het willen praten over een contract uitdraait op het verliezen van je werk. Iedere wens tot onderhandelen wordt zo rigoureuus de kop ingedrukt. Voor jou tien anderen. Je moet alle rechten per definitie afstaan zonder enige vergoeding en als je daar vragen bij stelt is het over-en-uit. Ik hoop dat het auteurscontractenrecht ervoor kan zorgen dat er een eerlijker onderhandeling mogelijk is als opdrachtnemer. Vijf jaar geleden waren er al twee miljoen Dora-dvd’s verkocht; ik heb met mijn stem bijgedragen aan dat succes. Dan is het toch niet onredelijk dat ik daar ook iets voor krijg?”

“Als jonge interieurarchitect maakte ik een zeer succesvol interieurontwerp voor een fastfoodketen. De horeca-ondernemer had, nadat hij een aantal vestigingen door mij had laten uitwerken, voldoende informatie tot zijn beschikking om het ontwerp voortaan te kopiëren zonder mij hier nog langer bij te betrekken.

Hij weigerde mij een licentie voor het hergebruik van het ontwerp te vergoeden, ondanks de afspraken die we hierover voorafgaand aan de opdracht met elkaar op papier hadden gezet.

gratis hergebruik

maker trekt aan kortste eind

Dit onrecht probeerde ik aan te vechten, maar mijn voormalig opdrachtgever traineerde het proces, omdat hij zeer goed kon inschatten dat het voor mij als zzp'er financieel niet haalbaar zou zijn een advocaat te blijven bekostigen. Daarin kreeg hij gelijk.

Inmiddels heeft hij tien restaurants volgens mijn ontwerp laten bouwen, hij is er – mede dankzij mijn ontwerp – overduidelijk zeer succesvol mee. **Ik heb hier,**

behalve een pijnlijke les over onrecht en onmacht en een peperdure factuur van mijn advocaat, weinig aan overgehouden. Zelfs geen bewijs van mijn kunnen. Dit is oneerlijk en onredelijk.

Verbeter de positie van ontwerpers, pas de wetgeving aan!”

Anoniem, beroep: interieurarchitect

“Veel vertalers praten niet over auteursrecht uit angst (helaas vaak terecht) hun opdrachtgever te verliezen. **Ze durven niet eens over hogere tarieven te beginnen, dus laat staan over auteursrechten.** Zelfs een naamsvermelding is al te veel om te eisen. Het vervelende is dat als het niet wordt aangekaart en er geen licentie of contract wordt getekend, opdrachtgevers zich in een eventuele rechtszaak kunnen beroepen op ‘gebruikelijke praktijken’: ‘De meeste vertalers werken met *all media buy out* tarieven, wel of niet expliciet vermeld op de factuur, dus ik dacht deze vertaler ook.’ **Ik heb een aantal keer misbruik aangekaart bij een opdrachtgever, ze betaalden een vergoeding en daarna was ik mijn opdrachtgever kwijt:** ik heb nooit meer een opdracht van ze gekregen.”

angst om te praten

weerstand = werk kwijt

Anoniem, beroep: vertaler

“Ver na voltooiing van een illustratie-opdracht kreeg ik een contract toegestuurd. Daar doe ik op zich niet moeilijk over, want ik werk vaker voor uitgeverij X en het gaat altijd goed. Maar het zag er anders uit dan ik gewend was en ik vertrouwde het niet helemaal. Ik informeerde bij de uitgeverij of ik door te tekenen al mijn rechten afstond; mij werd verzekerd dat dat niet zo was. Toen ik het ook nog maar bij Pictoright navroeg, bleek het toch om een contract gaan waarbij ik na tekenen geen enkel recht meer had. Na eindeloos mailen met uitgeverij X stuurden zij me tenslotte geïrriteerd een ‘gewoon’ contract toe. **Na dit voorval heb ik geen opdrachten meer van uitgeverij X gekregen, hoewel die wel toegezegd waren. Ik vrees dat ik door ‘moeilijk’ te doen op de zwarte lijst terecht ben gekomen.”**

Anoniem, beroep: illustrator

poging tot onderhandelen afgestraft

overdracht onvermijdelijk

“Als ontwerpbureau krijgen we vaak te maken met inkoopvoorwaarden van grote opdrachtgevers. We moeten dan **afstand doen van alle auteursrechten** en daar valt meestal niet over te onderhandelen. In dat opzicht verschilt onze positie niet van die van een individuele ontwerper.

ook voor bureaus

Dus ook voor bureaus is het auteurscontractenrecht van groot belang.”

Thomas Widdershoven, beroep: ontwerper en directeur Thonik

“Wie wil met terugwerkende kracht zijn werk gratis weggeven?” Mirjam Vissers

“Het is alleen maar erger geworden met die wurgcontracten,” zegt illustrator Mirjam Vissers. “Een paar grote uitgeverijen begon er rond de eeuwwisseling mee, en het heeft zich als een olievlek uitgebreid.”

Het begon met PCM en Wegener, Sanoma volgde even later: ze eisten dat tekeningen zonder extra vergoeding in alle eigen uitgaven mochten worden doorgeplaatst. Daar stond het verhaal tegenover dat ze zouden proberen het beeld door te verkopen aan externe bladen, en daar zouden de makers dan wél van meeprofiteren, vertelt illustrator Mirjam Vissers. “Voor zover ik weet was dat een farce. Het werd louter gezegd om makers over te halen akkoord te gaan met de prijsverlaging. Van dat doorverkopen heb ik nooit meer iets gehoord.”

Onbeperkt hergebruik

PCM, Wegener en Sanoma waren zeker niet de enige uitgevers die niets wilden betalen voor een breder gebruik. Vissers liep tegen hetzelfde aan bij de Telegraaf Media Groep (TMG). “Voor de *Gooi- en Eemlander* illustreerde ik al sinds 1998 hun wekelijkse Ombudspagina. In 2005 werd deze krant overgenomen door TMG.

Net nadat we mijn tienjarig jubileum samen gevierd hadden, kreeg ik een contract voorgelegd waarin de tekeningprijs nu ook wat omlaag ging en waarin ze bovendien alle rechten claimden – zowel over het nog te maken werk als over alles wat ik al voor ze had gemaakt. Dat wilden ze kosteloos op alle mogelijke manieren kunnen hergebruiken. Het komt neer op de vraag of je met terugwerkende kracht je werk gratis weg wilt geven. Dus ik weigerde te tekenen. Het gevolg is dat ik mijn werk voor de kranten van TMG kwijt ben.”

“Wie niet tekent, heeft geen werk”

Waarschuwing

De eenzijdige voorwaarden blijven helaas aan de orde van de dag. Vorig jaar nog tekende Vissers een cartoon voor een magazine van SPN, waarbij zij een prijs afsprak voor eenmalige publicatie. Lang na inleveren kwam de administratie alsnog met een te ondertekenen opdrachtbevestiging met een verwijzing naar de eigen voorwaarden. Die behelsden onder andere een eeuwigdurend recht op hergebruik. Vissers paste de opdrachtbevestiging aan en tekende, wat haar

een waarschuwing opleverde. “Toen ik bij de volgende aanvraag voor een illustratie weer over de voorwaarden begon, mailde de uitgever me dat die claim op eeuwigdurend hergebruik in de praktijk weinig voorstelt. Dat leek mij een reden om hem dan uit de voorwaarden te verwijderen. Maar dat kon niet. Eind van het verhaal was dat ik niets meer van de uitgeverij heb gehoord. De opdracht is naar een ander is gegaan.”

Geen deuk

“Als de tekeningprijzen nou wat hoger lagen zou ik niet zo’n punt maken van betalen voor hergebruik,” zegt Vissers. “Het hergebruik koop je dan als opdrachtgever af. Maar als je naar verhouding weinig betaalt, is het onrechtvaardig om ook nog alle rechten te claimen. Ik begrijp ook eigenlijk niet waarom ze die rechten zo graag willen hebben, het lijkt meer een gewoonte geworden dan een noodzaak. Maar je kunt hoog of laag springen over onrechtvaardige contracten, uiteindelijk maak je als eenzame illustrator geen deuk. Wie niet tekent, heeft geen werk. Ik hoop dat het auteurscontractenrecht daar wat aan kan doen.”

“Als bestuurslid van Samen1Stem (de vakvereniging voor de nasynchronisatie in Nederland) heb ik samen met mijn medebestuurders talrijke pogingen ondernomen om met de studio’s die zich in Nederland bezighouden met nasynchronisatie tot afspraken te komen om de zeer onrechtvaardige positie van insprekers te verbeteren. **Die situatie is dat een ieder die zijn stem verleent aan wat voor nasynchronisatieklus dan ook, zijn rechten dient over te dragen voor de eeuwigheid en voor welk platform dan ook, zonder enig voorbehoud en zonder daarvoor een behoorlijke vergoeding te krijgen.**

De studio’s leken in eerste instantie welwillend tegenover onze wensen te staan, maar trekken zich langzaam maar zeker uit deze onderhandelingen terug met het argument dat zij met de rug tegen de muur staan omdat de producenten en zenders nu eenmaal hun eisen stellen. Omdat wij als uitvoerend kunstenaars hierdoor op dezelfde manier **met de rug tegen de muur** zijn komen te staan is, biedt alleen regelgeving door de overheid ons de mogelijkheid om deze impasse te doorbreken.”

Sander de Heer, (stem)acteur

slechte inkomenspositie

studio’s eisen alle rechten

“Onderhandelen over je rechten blijft voor elke niet-bestsellerauteur lastig. Een modelcontract is prima, maar als je uitgever vervolgens geen stap voor jou zet, sta je alsnog met lege handen, terwijl het afkopen van auteursrechten een impuls kan zijn om extra hard aan de verkoop te werken. **Bij een groot verkoopsucces geeft dit dan weer een zure nasmaak bij de auteur.** Voor mij was dat meerdere malen het geval, bij verschillende uitgevers. Malmberg springt daarbij het meest in het oog. Ik schreef via een filmmaatschappij voor hen twintig korte afleveringen voor de onderwijs-soap *Nieuwe Buren*. Ik kreeg goed betaald, maar **Nieuwe Buren is nu al zestien jaar een groot succes, waarvan ik in het geheel niet meeprofiteer.**”

Peter Smit, beroep: schrijver

geen bestseller-clausule

maker krijgt niets

gratis doorplaatsen

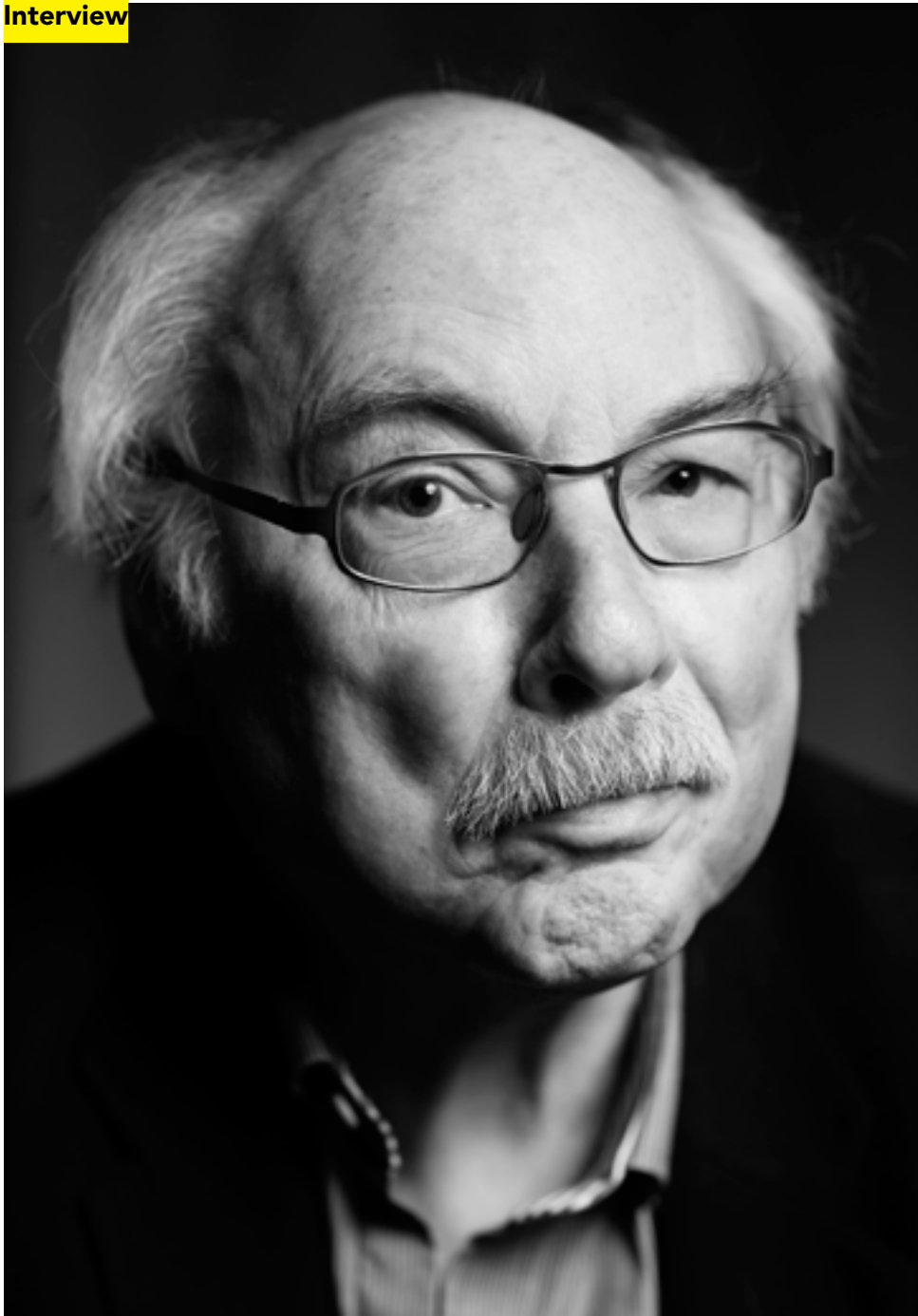
onwerkbaar concurrentiebeding

“Bij Reed Business kregen de freelancers onlangs een nieuw contract opgestuurd.

Voortaan worden hun artikelen zonder vergoeding doorgeplaatst naar andere bladen van het concern.

Daarnaast mogen ze niet voor concurrerende bladen werken. Dat is mijns inziens een belachelijke eis, aangezien freelancers soms een specialisme hebben en altijd meerdere opdrachtgevers moeten hebben om rond te komen.”

Anoniem, beroep: journalist

“Het wordt straks de kip met blikken eieren”

Jan Boerstoeel

Het klimaat voor auteursrecht is uitermate slecht, zegt Jan Boerstoeel. “Als je niet uitkijkt, houden de makers er straks mee op omdat er geen droog brood meer met hun werk te verdienen is.”

“Ik wil echt niet beweren dat alle makers arme sloebers zijn, maar het wordt wel steeds moeilijker om van creatieve arbeid te leven. Het verhaal van de kip met de gouden eieren moet bijgesteld worden naar de kip met de blikken eieren. En het is toch wrang dat

als anderen veel geld aan je werk verdienen, jij daar als bedenker en maker niet van meeprofiteert?” Dichter en liedjesschrijver Jan Boerstoeel – bekend van teksten voor Karin Bloemen, Adèle Bloemendaal, Youp van 't Hek en Don Quishocking – heeft zelf gelukkig nog nooit een wurgcontract getekend. Maar hij kent de verhalen van schrijvers en componisten die het wel deden. Of collega's die voor tv-programma's verplicht tekenden bij een muziekuitgever en daarmee automatisch een derde van hun Buma/Stemra-rechten afstonden.

Knevelend

“Veel beroepsorganisaties, zoals de Vereniging van Letterkundigen, hebben modelcontracten opgesteld, maar sommige uitgeverijen weigeren daarmee te werken,” aldus Boerstoeel. “En bij veel musicals blijven wurgcontracten waarin iedereen alle rechten tot in de eeuwigheid moet afstaan, stug voorgelegd worden. Ik heb in principe helemaal niets tegen uitgeverijen, maar hun contracten zijn soms behoorlijk

knevelend. Terwijl het helemaal niet nodig is alle rechten op te eisen, een licentie krijgen is meestal voldoende. Een ander nadeel is dat je zo'n contract vaak niet op een fatsoenlijke manier kunt beëindigen als men je werk jaren op de plank laat liggen."

"Contracten zijn soms behoorlijk knevelend"

Billijk

Boerstool benadrukt dat het auteurscontractenrecht nou net de voorwaarden kan scheppen die het creatieven wat makkelijker maakt om van hun werk te kunnen leven. "Omdat je er normaal voor betaald wordt, of omdat je een extra vergoeding krijgt als je werk opnieuw geëxploiteerd wordt, of uitgroeit tot een bestseller. Neem nou het feit dat je voor vertalingen geen minimum woordtarief mag afspreken wegens de Mededingingswet. Dat vind ik echt wezenlijk anders dan onderlinge prijsafspraken tussen bijvoorbeeld bierbrouwerijen. We hebben het hier over een paar cent per woord; dat is niet echt billijk, zoals dat zo mooi in de wet heet."

Boerstool ziet het als een taak van de overheid om de belangen van de makers en hun geestelijke prestaties te beschermen. "Het zou mooi zijn als men er met een aangescherpte wetgeving en handhaving voor kan zorgen dat de maatschappij kan blijven genieten van literatuur, muziek, films, design en kunst."

“De hype en verontwaardiging over Sanoma zijn meer dan terecht. Maar bij een rijksaanbesteding stond ik minstens zo versteld. De voorwaarden die de overheid stelt zijn vergaand en veelomvattend. Al het werk wat voor een rijksonderdeel wordt gemaakt, **mag door alle rijksdepartementen vrij worden gebruikt** zonder rechten en verplichtingen jegens de fotograaf. De fotograaf moet afstand doen van al zijn rechten, inclusief het persoonlijkheidsrecht. De fotograaf wordt bovendien alleen betaald voor de uren dat hij op locatie fotografeert.

geen vergoeding voor hergebruik

eenzijdige voorwaarden overheid

Al het werk ervoor en erna (overleg, locatie verkenning, briefing, beeldbewerking, metadata invoeren volgens strikte richtlijnen en nabestellingen of aanpassingen doen) worden niet betaald.

Het kromme is ook nog eens dat de opdrachtgever wel alle rechten opeist, maar de lasten bij de fotograaf (probeert) te houden. Zoals het instellen van schadeclaims als er iets fout gaat bij klussen of doorplaatsingen. **Best vreemd, dat het rijk meepraat over auteursrecht, terwijl de overheid zelf als zeer grote (de grootste) opdrachtgever dergelijke eenzijdige voorwaarden stelt.** Boter op het hoofd, komt dan in mij op...”

Anoniem, beroep: fotograaf

“Een muzikant/producer wilde mij helpen mijn liedjes uit te brengen. Vol enthousiasme gingen we van start. Iemand attendeerde me er echter op dat een producer mede-eigenaar kan worden van mijn liedjes. Ik schrok me rot en ben toen lid geworden van de Ntb om me te informeren over muziekenrechten. Ik heb daar veel van geleerd. **Maar toen ik de muziekenrechten ter sprake bracht bij de producer voelde hij zich beledigd.** Het moest allemaal op basis van vertrouwen en geen gezeur! Zo werkt dat voor mij echter niet; **het betekende het einde van de samenwerking.**”

struikelblok

met slechte afloop

Anoniem, beroep: singer/songwriter

Betere bescherming

Het *Wetsvoorstel Auteurscontractenrecht* omvat o.a. een bestseller-regeling, die auteurs en artiesten bij onverwacht grote successen recht geeft op heronderhandeling; een non-usus regeling, die hen het recht geeft hun werk terug te eisen als een exploitant er niets mee doet; een uitzondering op de Mededingingswet, die auteurs en artiesten in staat stelt collectief te onderhandelen over eerlijke regelingen; een wetsartikel dat onredelijke contractbepalingen vernietigbaar maakt; en tot slot het wettelijke recht op een billijke vergoeding.

Het wetsvoorstel kan op verschillende punten worden aangescherpt, waardoor een ruimere bescherming wordt verstrekt aan een grotere groep van makers. Enkele hoofdpunten:

- De **werkingsfeer** van het wetsvoorstel is te beperkt: ook (kleine) creatieve ondernemingen, makers van ontwerpen waarop een modelrecht gevestigd kan worden en van ontwerpen waarbij de exploitatie niet het hoofddoel is, bevinden zich vaak in een ongelijke onderhandelingspositie. Door de werkingsfeer niet te beperken, kunnen ook zij profiteren van de extra beschermingsmaatregelen uit het wetsvoorstel.

- **Collectief onderhandelen** is volgens de wetgever in strijd met het

mededingingsrecht. Daarom wordt een regeling voorgesteld waarbij de minister van Sociale Zaken en Welzijn de tussen organisaties van makers en producenten uitonderhandelde tarieven kan vaststellen. De regeling is alleen zeer complex vormgegeven. Bovendien ontbreekt een prikkel aan de sterkste marktpartij om tot onderhandelingen te komen, doordat de wetgever de niet-overdraagbaarheid van het auteursrecht uit het voorontwerp niet heeft overgenomen. Opnieuw invoeren van de niet-overdraagbaarheid óf een uitzondering op de Mededingingswet óf een rol voor de geschillencommissie bij het niet bereiken van onderhandelingsresultaat ligt meer voor de hand.

- Van de **geschillencommissie** die door het wetsvoorstel in het leven kan worden geroepen, is vooralsnog niet helder of deze daadwerkelijk ingesteld wordt en of en hoe de beoogde laagdrempelige toegang kan worden bereikt.

- Een belangrijk aandachtspunt is daarnaast het **filmauteursrecht** (art 45d).

Platform Makers gaat graag met de betrokken kamerleden in gesprek om te bereiken dat het auteurscontractenrecht zodanig wordt ingevoerd, dat alle makers hier optimaal van kunnen profiteren.

Wie zijn wij?

Platform Makers is het samenwerkingsverband van de beroepsorganisaties en vakbonden van auteurs en uitvoerend kunstenaars. Het platform heeft als doel het versterken van het auteursrecht en het verbeteren van de onderhandelingspositie van makers ten opzichte van producenten en opdrachtgevers. Platform Makers treedt op als woordvoerder en aanspreekpunt namens de volgende belangenorganisaties:

- ACT (acteurs)
- BCMM (componisten multimedia)
- Beroepsorganisatie Nederlandse Ontwerpers - BNO (ontwerpers en illustratoren)
- Beroepsorganisatie Nederlandse Stripmakers - BNS (stripmakers, waaronder striptekenaars en -schrijvers)
- Beroepsvereniging Zelfstandige Ondertitelaars (ondertitelaars)
- Dutch Directors Guild - DDG (film- en televisieregisseurs)
- Freelancers Associatie - FLA (freelance journalisten)
- FNV Kiem en BV Pop (musici, componisten en muziektekstschrijvers, dansers, acteurs, beeldend kunstenaars)
- FotografenFederatie (fotografen)
- Nederlandse Vereniging van Journalisten - NVJ ((foto)journalisten, programmamakers)
- Netwerk Scenarioschrijvers (scenarioschrijvers)
- Ntb (musici, dansers, acteurs, componisten en muziektekstschrijvers)
- Professionele Auteurs Lichte Muziek - PALM (componisten en muziektekstschrijvers)
- Samen1stem (freelancers werkzaam in nasynchronisatie of andere vormen van stemwerk)
- Tekstnet (tekstschrijvers)
- De Unie van Componisten (componisten en improviserende musici)
- VCTN (componisten en tekstdichters)
- Vereniging van Educatieve Auteurs (educatieve auteurs)
- Vereniging van Letterkundigen - VvL (literaire schrijvers en vertalers)

Productie

Anouk Siegelaar

Interviews & redactie

Willemijn de Jonge

Fotografie

Harmen de Jong

Grafisch ontwerp

Thonik

Druk

NPN

Uitgever

Platform Makers

Rechten

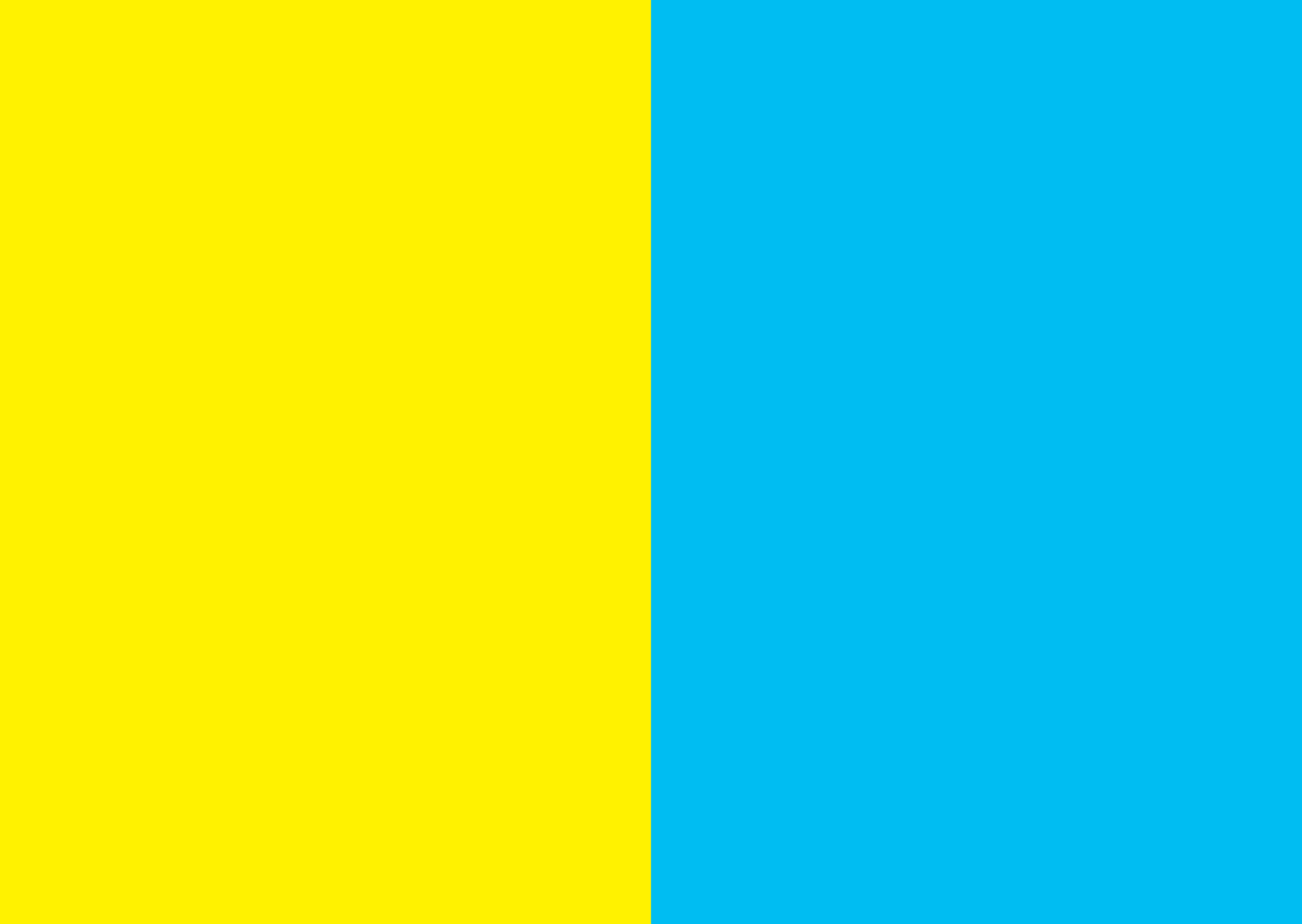
Alle rechten voorbehouden.
Verspreiding via digitale kanalen van de gehele integrale publicatie in PDF is toegestaan. Gehele of gedeeltelijke overname of (her)druk is zonder toestemming van de uitgever niet toegestaan. Alle bijdragen in deze publicatie zijn tussen oktober 2013 en februari 2014 verzameld en bewerkt. De namen van de meeste geciteerde makers zijn op hun verzoek geanonimiseerd, maar zijn wel bekend bij Platform Makers.

© 2014 Platform Makers, Amsterdam

Platform Makers

Postbus 75997
1070 AZ Amsterdam
020 676 67 71
info@platformmakers.nl
www.platformmakers.nl

**"Ik hoop dat het
auteurscontracten-
recht een eerlijke
onderhandeling
met opdrachtgevers
mogelijk maakt"**